HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

האי גט אחר גט הוא אמר רב יהודה הכי קאמר גט אחר הגט ומאמר אחר מאמר כדאמרן יבם אחד ויבמה אחת כיצד (א) התרתן עשה מאמר ביבמתו ונתן לה גט צריכה הימנו חליצה: עשה מאמר ובעל הרי זו כמצותה: לימא מסייע ליה לרב הונא דאמר רב הונא [א]מצות יבמה מקדש ואח"כ בועל אימא אף זה כמצותה פשיטא סד"א (ב) כיון דאמר מר (א)העושה מאמר ביבמתו פרחה הימנו זיקת יבמין וחלה עליו זיקת ארוסין ונשואין אימא לאו מצוה קעביד קמ"ל גופא אמר רב הונא מצות יבמין מקדש ואחר כך בועל ואם בעל ועשה מאמר קנה אם בעל ועשה מאמר פשיטא דהא קניה בביאה אלא אימא [ב]אם בעל בלא מאמר קנה והתניא לוקה (ב)מכת מרדות [ג]מדרבנן (ג)דרב מנגיד [ד]מאן דמקדש בביאה [ה]ומאן דמקדש בשוקא [ו]ומאן דמקדש בלא שדוכי [ז]ומאן דמבטל גיטא [ח]ומאן דמסר מודעא אגיטא [ט]ומאן דפקיר שליחא דרבנן [י]ומאן דשהי שמתא דרבנן עליה תלתין יומין ולא אתי לבי דינא ותבע לשמתיה [כ]ועל חתנא דדאיר בבי חמוהי דדאיר אין דחליף לא והא ההוא דחליף אבבא דבי חמוהי ונגדיה רב ששת [ל]ההוא מידם הוה דיים מחמתיה נהרדעי אמרי בכולהו לא מנגיד רב אלא למקדש בביאה ובלא שדוכי ואיכא דאמרי אפילו בשדוכי נמי משום פריצותא ת"ר [מ]כיצד מאמר נתן לה כסף או שוה כסף ובשטר כיצד כדאמרן (ד)[נ]כתב לה על הנייר או על החרס אע"פ שאין בו שוה פרוטה הרי את מקודשת לי אמר אביי ה"ק [ס]שטר כתובת יבמין כיצד כתב לה אנא פלוני בר פלוני קבילית ית פלונית יבמתי עלי לזון ולפרנסה כראוי (ה)ובלבד שתהא כתובתה על נכסי בעלה הראשון (ו)ואי לית לה מראשון תקינו לה רבנן משני כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה בעא מיניה אביי מרבה נתן לה גט ואמר הרי את מגורשת הימני ואי את מותרת לכל אדם מהו גט יבמה דרבנן הוא גט דמהני באשת איש מהני ביבמה גט דלא מהני באשת איש לא מהני ביבמה או דלמא אתי לאחלופי בגיטא [א"ל חיישינן דלמא אתי לאחלופי בגיטא] מתקיף לה רבה בר חנן אלא מעתה יהיב לה ניירא בעלמא ה"נ דפסלה א"ל התם לא פסיל בכהונה [ע]הכא קפסיל בכהונה דתניא [1]ואשה גרושה (ז)מאישה לא יקחו [פ]אפילו לא נתגרשה אלא מאישה לא יקחו והיינו ריח הגט שפוסל בכהונה אמר רמי בר חמא (ח)הרי אמרו [צ]אמר אחד ללבלר כתוב גט לארוסתי לכשאכנסנה אגרשנה הרי זה גט מפני שבידו לגרשה

ולאשה

האי גט אחר גט הוא. בתמיה וכי זהו גט אחר גט דקתני רישא וחכמים אומרים יש גט אחר כו' ומפרש כיצד עשה מאמר כו' דהיינו גט אחר מאמר: **כדאמרן.** בברייתא דלעיל כיצד אר"ג כו' ובמתני' לא פירש: **הואיל דאמר מר.** בפרק ד' אחין (לעיל דף כט:): **והתניא לוקה.** ואין מלקות ארבעים אלא על דברי תורה אלמא דאורייתא היא והיכי אמרת קנה. וקמשני האי לוקה לאו מלקות ארבעים הוא אלא מכת מרדות מכת רידוי מדרבנן שנהג קלות ראש בעצמו ולעולם קנה: **דרב מנגיד.** מכת מרדות: **אמאן דמקדש בביאה.** משום פריצותא: **ואמאן דמקדש בשוקא.** אפילו בכספא דמנהג זילות ופריצות היא: **דמתפקר.** לשון חוצפא שמעיז פניו להתרים עם שליח ב"ד: **מידם הוה דיימא חמתיה מיניה.** חשודה היתה חמותו ממנו: **נתן לה כסף או שוה כסף.** ואמר לה התקדשי לי במאמר יבמין. ואע"ג דיהב לה מידי לאו קידושין גמורים הן כקידושי תורה שהרי אין קידושין תופסין באשת אח והתורה לא התירתה לו ליעשות כאשה נכרית אלא כסדר המצוה וביאה הוא דכתבה בה רחמנא: **ובשטר כיצד.** ואם קידש בשטר כיצד כתב בו. והוינן כיצד בתמיה והא כיון דקידושי כסף אמרת נתן לה כסף כשאר נשים ממילא שמעינן שטר נמי כשאר כל שטר אירוסין בעלמא כדאמר בקידושין כתב על הנייר או על החרס אע"פ שאין בו שוה פרוטה הרי את מקודשת כו': **אמר אביי.** האי תנא לאו אשטר מאמר קאי אלא אשטר כתובה קאי: **על נכסי בעלה הראשון.** ולא על של יבם. מאי טעמא כדאמר בהחולץ (לעיל דף לט.) אשה הקנו לו מן השמים: **נתן לה גט.** יבם ליבמתו: **מהו.** לפוסלה על אחיו ועליו בהאי גיטא דתיקום עליה בלא יבנה (ט) האי גט לא מהני באשת איש להתירה לינשא והכא נמי לאו גירושין למיקם בלא יבנה: **לאיחלופי בגיטא.** ולכנוס יבמה אחר הגט: **הכא פסיל בכהונה.** כהן שנתן גט כזה לאשתו אסרה עליו והלכך תיבעי לן (ג) אי מהני מדרבנן: **אלא מאישה.** ולא התירה לכל אדם: **הרי זה גט.** ואם נתנו (ד) משכנסה הרי זו מגורשת הואיל ובידו לגרשה משכנסה. ואי משום גט ישן דקי"ל (גיטין דף עט:) בית הלל פוסלין ותנן איזהו גט ישן כל שנתייחד עמה אחר כתיבה הא איתמר בפרק הזורק (שם) אם נתגרשה תנשא לכתחלה:

ולאשה

אם בעל ועשה מאמר פשיטא דהא קניה בביאה. הא לא פריך פשיטא דקניה בביאה לחודה דמהא לא הוה מצי מידי אלא הכי פריך פשיטא שמאמר אחר ביאה אינו מגרע ואם בביאה לחוד קנה בשביל מאמר שאחריו לא גרע ומשני אימא אם בעל בלא מאמר קנה דס"ד לא קני אלא אם כן עושה כמצותה מקדש ואחר כך בועלה וממתניתין דתנן בריש קידושין (דף ב.) היבמה נקנית בביאה לא שמעינן ליה דדלמא היינו מדאורייתא וכן הא דתנן הכא במתני' (לעיל נ:) הבעילה בזמן שהיא בתחילה אין אחריה כלום דלמא נמי היינו משום דמדאורייתא קני ופריך והתניא לוקה וידע שפיר דמדרבנן לוקה אלא דס"ד דלוקה מדרבנן משום דעשאוהו חכמים כפוגע באשת אח שלא במקום מצוה וא"כ מדרבנן לא קני לה בלא מאמר ומשני מכת מרדות מדרבנן ומשום פריצותא בעלמא כדרב: **דמבטל גיטא.** אע"ג דרב משמע דסבירא ליה בריש השולח (גיטין דף לג:) דביטלו אינו מבוטל (י) כר"ג גבי הא דאמר רב יוסף ניחזי אנן מ"מ קאמר הכא דלקי משום דמוציא לעז על הגט: **דמסר מודעא אגיטא.** אפילו היה מבטל כל מודעי מ"מ היה מלקה אותו משום דמוציא לעז על הגט דאיכא דשמע במודעא ולא שמע בביטול: **דמתפקר בשליח דבי דינא.** כך גירס' הקונטרס ויש ספרים שכתוב בהן מאן דמלעער שליחא דרבנן וכן כתוב בכל הספרים בפ"ק דקידושין (דף יב:) ומיהו גם שם פי' בקונטרס שליחא דרבנן שליח ב"ד ונראה דבכל שליחא דרבנן יש ללקות אע"ג דלא הוי שליח ב"ד כדאשכחן בפ' עשרה יוחסין (קדושין ע.) דשמתיה רב יהודה לההוא (כ)טבחא דליעער שלוחו ואע"ג דשמתא חמור מנגדא כדמוכח במקום שנהגו (פסחים דף נג.) שמא החמיר עליו משום שביזה את רב יהודה עצמו: **דמקדש בביאה.** אר"ת דאפי' ביבמה דצריך ביאה דפריצותא הוא שעושה תחלת קינינו בביאה: **הדר בבית חמיו.** אנן סמכינן אנהרדעי דאמרי בכולהו לא מנגיד רב אלא אמאן דמקדש בביאה דבשל סופרים הלך אחר המיקל: **על הנייר או על החרס.** אר"ת כר' אליעזר אתיא דלרבי מאיר דאמר עדי חתימה כרתי לא מהני דדבר שיכול להזדייף הוא דבשטר קידושין נמי בעי ר' מאיר עדי חתימה כדמוכח בפ"ב דקידושין (דף מח.) ובפ"ק דקידושין (דף ט. ד"ה כתב) פירשתי: **שאין בו שוה פרוטה.** פירוש ואינה מתקדשת משום כסף מקודשת מטעם שטר גבי שדי מכורה לך בפרק קמא דקידושין (דף כו. ושם) שהמוכר נותן שטר תימה אמאי נקט אע"פ שאין בו שוה פרוטה דאין בו שום רבותא דכך לי שוה פרוטה כמו אין שוה פרוטה ויש לומר דמשום דכתב ביה נתינה אחרי תיבת את ספר המקנה ס"ד דליבעי שוה פרוטה (ל): **לכשאכנסנה אגרשנה הרי זה גט.** תימה דבפרק כל הגט (גיטין דף כו:) אמרינן דאינו גט שלא יאמרו גטה קודם לבנה ובקונטרס פי' דהכא נמי לא קאמר דהוי גט אלא בדיעבד שכבר נתגרשה בו ואין נראה דהתם דקאמר אין גט משמע דלא הוי גט כלל ואר"ת דהכא כשכתב בו זמן שאחר נשואין שהוא זמן נתינה דאפילו גט ישן לא הוי שלא נתייחד עמה אחר זמן הכתוב בגטה

והרי

מסורת הש"ס

א) [לעיל כט:], ב) [שבת מ: וש"נ], ג) קידושין יב:, ד) קידושין ט. ע"ש ב"ב נא., ה) לעיל לח. [וש"נ], ו) שם לט., ז) [גיטין פב:] לקמן נד., ח) גיטין כו:, ט) [דברים כה], י) [צ"ל כרשב"ג], כ) צ"ל גברא, ל) [וע"ע תוס' קידושין ט. ד"ה אע"פ],

הגהות הב"ח

(א) גמ' כיצד מצות התרתן: (ב) שם פשיטא סד"א הואיל דאמר מר: (ג) רש"י ד"ה הכא וכו' תיבעי לן הכא אי מהני: (ד) ד"ה הרי וכו' נתנו לה משכנסה:

תוספות ישנים

ועל דמלעער שליחא דרבנן. לאו שליחא ממש אלא צורבא מרבנן ולאו מלעער דוקא אלא מחרף כדאמרי' בעשרה יוחסין (קידושין ע.) גבי רבי יהודה דקריא ליה ההוא גברא [יהודה בר] שויסקאל:

מוסף רש"י

וחלה עליו זיקת ארוסין ונשואין. של שאר נשים ואם בא עליה לאחר מאמר בלא חופה לא קנה (לעיל כט:). מכת מרדות. רדוי (שבת מ:) רידוי בתוכחה שלא ירגיל בזה ואין לה קצבה אלא עד שיקבל עליו (חולין קמא:). ומאן דמבטל גיטא. השולח גט לאשתו והגיע בשליח ואמר לו גט שנתתי לך בטל הוא, דילמא לא ידעי ליה אינשי דבטליה קודם שיבא לידה ושמא יתננו השליח שבטלו ותנשא בו (קדושין יב:). ומאן דמסר מודעא אגיטא. כגון בגט המעושה בישראל, דמוציא לעז על בניה (שם). ומאן דפקיר שליחא דרבנן. שמזמינו לדין מפי הדיינין וזה קם עליו ומכהו (שם). ועל חתנא דדאיר בבי חמוהי. שמא יכשל בה, שפעמים חמותו אוהבת את חתנה, דאמר מר (פסחים קיג.) הוי זהיר באשתך מחתנה הראשון (קדושין שם). מידם הוה דיים מחמתיה. חשדוה ממנו, לשון (סוטה כז.) דומה ובת דומה (קדושין שם) לשון ליעוז (נדה סו.). ואי לית לה מראשון. דלית ליה נכסים (לעיל לט.). אפילו לא נתגרשה אלא מאישה. דאמר לה הרי את מגורשת ממני ואי את מותרת לכל אדם (גיטין פב:) כגון שכתב לה גט ואמר לה הרי את מגורשת ממני ואי את מותרת לכל אדם, שלא נתגרשה זו לגמרי אלא מאישה נפרדה, לא יקחו. אם מת והותרה לינשא (לקמן צד.).

עין משפט נר מצוה

כב א ב ג מיי' פ"א מהל' יבום ה"א ופ"ב הלכה א ב סמג עשין נא טוש"ע אה"ע סימן קסו סעיף ב:

כג ד ה ו מיי' פ"ג מהל' אישות הלכה כא כב ופכ"א מהלכו' איסורי ביאה הלכה יד סמג עשין מח טוש"ע שם סימן כו סעיף ד:

כד ז ח מיי' פ"ו מהל' גירושין הלכה כו סמג שם טוש"ע שם סי' קמא סעיף סו:

כה ט מיי' פכ"ה מהל' סנהדרין הלכה ה סמג לאוין רח טוש"ע ח"מ סי' ח סעיף ה:

כו י מיי' פ"א מהלכו' טוען ונטען הלכה ה טוש"ע שם סי' פא ס"ט:

כז כ מיי' פכ"א מהל' איסורי ביאה הלכה טו סמג לאוין קפו:

כח ל מיי' פ"ב מהל' איסורי ביאה הל' יב:

כט מ מיי' פ"ב מהלכות יבום הלכה א סמג עשין נא טוש"ע אה"ע סי' קסו סעי' ג:

ל נ מיי' פ"ג מהלכות אישות הלכה ג סמג עשין מח טוש"ע שם סימן לב סעיף א ג:

לא ס מיי' פ"ד מהלכות יבום הלכה לג:

לב ע מיי' פ"ה שם הלכה א סמג עשין נא נב טוש"ע שם סי' קע סעיף א:

לג פ מיי' פ"י מהל' גרושין הלכה א סמג לאוין קטז טוש"ע שם סימן ו סעיף א:

לד צ מיי' פ"ג שם הל' ו סמג עשין נ טוש"ע שם סי' קלב סעיף א:

תורה אור השלם

1. אִשָּׁה זֹנָה וַחֲלָלָה לֹא יִקָּחוּ וְאִשָּׁה גְּרוּשָׁה מֵאִישָׁהּ לֹא יִקָּחוּ כִּי קָדֹשׁ הוּא לֵאלֹהָיו: ויקרא כא ז

תוס' חד מקמאי

בעא מניה אביי מרב' נתן לה גט ואמר לה הרי את מגורשת ממני ואי את מותרת לכל אדם מהו גט יבמ' מדרבנן הוא [גט] דמהני בא"א מהני ביבמה גט דלא מהני בא"א לא מהני ביבמה או דלמא אתי לאחלופי בגיטא מעליא ולא איפשיטא: תניא ואשה גרושה מאישה אפילו לא נתגרשה אלא מאישה פסולה לכהונה וזהו ריח הגט שפוסל בכהונה אמר רמי בר חמא הרי שאמר ללבלר כתוב גט לארוסתי לכשאכנסנה אגרשנה ה"ז גט מפני שבידו לגרשה. לאשה דעלמא אינו גט. ובפ' כל הגט אמרינן אמר ללבלר כתוב גט לארוסתי לכשאכנסנה אגרשנה אינו גט מפני תקנת ולד שמא יאמרו גיטה קודם לבנה התם כגון דכתב בו זמן מהשתא דאיכא משום תקנת ולד הכא דכתיב זמן דשעת גירושין דליכא תקנת ולד. א"נ הכא מדאורייתא קא' ה"ז גט א"נ כגון שנתגרשה דקי"ל אין מגרשין בגט ישן גזרה